

EMPIRE AND ITS MYTHS: REPRESENTATION OF
IMAGINARY REALITY USING THE EXAMPLE OF A LEADER
IN GEORGIAN SOCIALIST REALISM
იმპერია და მისი მითები: წარმოსახვითი
რეალობის რეპრეზენტაცია ბელადის სახის
მაგალითზე ქართულ სოცრეალისტურ
ლიტერატურაში

ნანა გაფრინდაშვილი
Nana Gaprindashvili

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University

ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
Faculty of humanities

საკვანძო სიტყვები: სოციალისტური რეალიზმი, მითები, წარმოსახ-
ვითი რეალობა.

Key words: Socialist realism, myth, imaginary reality.

იმპერიების მართვის პროცესში უმნიშვნელოვანესი ადგილი უჭირავს იდეოლოგიური მანქანის „გამართულ“ მუშაობას. ისეთი ადმინისტრაციული ერთეულების მართვა, რომლებიც სხვადასხვა ეროვნების, ენისა და კულტურის მატარებელი ადამიანებისაგან შედგება, ბევრად უფრო ადვილი ხდება, როცა ამ საქმეში ერთვება ფიქციის ენა და საერთო მითები. ამ მითებს, როგორც წესი, რეალობასთან კავშირი ნაკლებად აქვს და ამიტომაც ეწოდებათ „სოციალური კონსტრუქცია“ თუ „წარმოსახვითი რეალობა“.

საქართველომ, სხვა პოსტსაბჭოთა ქვეყნების მსგავსად, გამოიარა კოლონიური ეპოქის უკანასკნელი ეტაპი ტოტალიტარული კომუნისტური სისტემის პირობებში და, შესაბამისად, მხატვრული ლიტერატურით ტირაჟირებული საბჭოთა მითები კოლონიური ეპოქის ქართული სალიტერატურო სინამდვილისათვისაც ჩვეულებრივი მოვლენა იყო.

საბჭოთა ეპოქის მითების კვლევა იძლევა კოლონიური ეპოქის სულისკვეთების, საბჭოთა ცხოვრების მხატვრულ-ესთეტიკური თავისებურებების საინტერესო კუთხით დანახვისა და გაშუქების შესაძლებლობას.

ქართულ სოცრეალისტურ ლიტერატურაში, ანუ “სახელმწიფო მითების ოფიციალურ საცავში” (კატერინა კლარკი) უმნიშვნელოვანესი ადგილი ეჭირა მითს დიდი საბჭოთა ოჯახის შესახებ, სადაც უმნიშვნელოვანესი ადგილი ეკავა მამის/ბელადის/სტალინის/ლენინის სახეს.

ამ მითების ათვისება და მხატვრული ხორცშესხმა მეტად შთამბეჭდავად მოხდა ქართულ საბჭოთა პოეზიაში, უამრავი ლექსი მიეძღვნა ბრძენი მამის, სტალინის/ლენინის, არქეტიპს. ისინი სოციალისტური რეალიზმის იდეალებისა და ესთეტიკის, პროლეტარული მწერლობის ფასეულობების ამსახველი ტიპური ნიმუშებია. პოეტები თითქმის ერთმანეთს ეჭიბრებიან, ვინ უფრო შთამბეჭდავად, ამაღელვებლად, მსუყე პოეტური სამკაულებით შეამკობს ბელადს.

ადამიანების საბჭოთა მითებთან ზიარებას სოცრეალისტური ლიტერატურა საბავშვო ბალის ასაკის ბავშვებიდან

ინყებდა, რათა მარტივად და ორგანულად შეერთებოდნენ ისინი მომავალში კომუნიზმის მშენებელთა რიგებს. სოცრეალიზტური საყმანვილო ლიტერატურა ერთგვარად ძალადობდა ბავშვების სათუთ ფსიქიკაზე, კომუნიზტურ იდეებს უნერგავდა მათ და ასე ამახინჯებდა მათ სულიერ სამყაროს.

უნდა აღინიშნოს, რომ ბელადის თემა ოფიციალურ თემად იყო მიჩნეული და მას ცენზურა უმკაცრესად აკონტროლებდა. ოფიციალური სქემის ზედმინევნით დაცვა ყველა მწერალს მოეთხოვებოდა.

საბჭოთა ლიტერატურა, სოცრეალიზმის კანონიდან გამომდინარე, ვალდებული იყო აქტიური მონაწილეობა მიეღო საბჭოთა მითების მხატვრულ ხორცშესხმასა და გავრცელებაში. ასე ყალიბდებოდა საბჭოური ნარატივი. საბჭოთა მითოლოგიის მთავარი დანიშნულება იყო, მითებით ჩაენაცვლებინათ სინამდვილე და ხალხს ბედნიერად ეცხოვრა არა რეალურ, არამედ ილუზიურ, მითების სამყაროში.

ლიტერატურა:

აბაშიძე, გ. (1974). უსათაურო, ლექსები, თბილისი.

გაფრინდაშვილი, ნ., მირესაშვილი, მ., წერეთელი, ნ. (2010). სოციალისტური რეალიზმის თეორიული ისტორია (ქართული ლიტერატურის მაგალითზე). სოციალისტური რეალიზმის იდეურ-ესთეტიკური თავისებურებანი. წიგნი I. თბილისი. ნეკერი.

გაფრინდაშვილი, ნ. (2012). შედარებითი ლიტერატურათმცოდნეობის თეორიული საფუძვლები. თბილისი, მერიდიანი.

კაჭახიძე, გ. (1989). ლენინს ვადიდებთ ბავშვები, ქართული საბავშვო პოეზიის ანთოლოგია, თბილისი.

კდაჩკი, კ. (1981). საბჭოთა ჰომანი: ისტორია, ჰოგოხც ჰიგუადი. ჩიკაგო.

კლარკი, კ. (2000). Кларк К. Сталинский миф о великой семье“ // Соц-реалистический канон / Отв. ред. Х. Гюнтер, Е.Добренко. Санкт-Петербург.

ლეონიძე, გ. (1967). ლენინის მავზოლეუმში, ცისკარი, 5 (ინტერნეტ-რესურსი) http://dspace.nplg.gov.ge/bitstream/1234/128763/1/Ciskari_1967_N5.pdf

- მირცხულავა, ა.** ლენინი. (ინტერნეტ-რესურსი) <https://verikolataria.ucoz.ru/forum/259-56-112>
- ნადირაძე, კ. (1980).** ლენინი, მნათობი. N4, (ინტერნეტ-რესურსი) http://dspace.nplg.gov.ge/bitstream/1234/22976/1/Mnatobi_1980_N04.pdf
- ნონეშვილი, ი. (1982).** თხზ. ორ ტომად, ტომი II. თბილისი.
- ნონეშვილი, ი. (1958).** ლექსები, პოემები, თბილისი.
- ქვლივიძე, მ. (1967).** ლენინი, ცისკარი, N5, (ინტერნეტ-რესურსი) http://dspace.nplg.gov.ge/bitstream/1234/128763/1/Ciskari_1967_N5.pdf
- პარარი, ი. ნ. (2020).** საპიენსი, კაცობრიობის მოკლე ისტორია, თბილისი, სულაკაურის გამომცემლობა.

In Georgian Socialist Realism, the most important place in the process of ruling empires is the “proper” work of the ideological machine. Ruling administrative units made up of people of different nationalities, languages and cultures becomes much easier when the language of fiction and common myths is involved. These myths are not connected with reality and therefore are referred to as the “social construction” or “imaginary reality”.

Georgia, like other post-Soviet countries, went through the last stage of the colonial era under a totalitarian communist system and, consequently, Soviet myths reproduced in fiction were a common occurrence in the Georgian literary reality of the colonial era.

The study of the myths of the Soviet epoch provides an opportunity to observe the spirit of the colonial era, the artistic and aesthetic peculiarities of Soviet life from an interesting angle.

In Georgian Socialist Realism, or the “Official Repository of State Myths” (Katerina Clark), the most important place was occupied by the myth of the great Soviet family, where the image of father/ leader / Stalin / Lenin was especially prominent.

The assimilation and artistic embodiment of these myths took place in Georgian Soviet poetry with numerous poems dedicated to the archetype of the wise father, Stalin / Lenin. They are typical examples of the ideals and aesthetics of socialist realism and the

values of proletarian literature. Poets seem to compete with each other over who will adorn the leader with more impressive, exciting, rich poetic jewellery.

Literary works in Socialist Realism were presented to kindergarten-age children so that they could easily and organically join the cohort of communism builders in the future. Socialist realism literature for children somehow abused the tender psyche of children, instilled communist ideas in them, and thus distorted their spiritual world.

It should be noted that the theme of the leader was considered an official topic and it was strictly controlled by censorship. Strict adherence to the official scheme was required by all writers.

Soviet literature, under the law of Socialist realism, was obliged to take an active part in the artistic embodiment and dissemination of Soviet myths. This is how the Soviet narrative was formed. The main purpose of Soviet mythology was to replace reality with myths and make people live happily in a world of myths, but not in reality.

References:

Abashidze, G. (1974). usatauro, leksebi, tbilisi. [Untitled Poems. Tbilisi].

Clark, K., (1981). *k'lark'i, k' sabch'ota romani: ist'oria, rogorts rit'uali. chik'ago.*
The Soviet Novel: History as Ritual. Chicago: The University of Chicago Press.

Gaprindashvili, N., (2012). shedarebiti lit'erat'uratmtsodneonis teoriuli sapudzvebi. tbilisi, meridiani.[Theoretical Foundations of Comparative Literature. Tbilisi, Meridiani].

Gaprindashvili N., Miresashvili M., Tsereteli N. (2010). sotsialist'uri realizmis teoriuli ist'oria (kartuli lit'erat'uris magalitze). sotsialist'uri realizmis ideur-estet'ik'uri taviseburebani. ts'igni I. tbilisi. nek'eri. [Theoretical History of Socialist Realism (on the Example of Georgian Literature). Ideological-aesthetic Peculiarities of Socialist Realism. Book I. Tbilisi. Nekeri].

Harari, I. N., (2020), Sapiens. A brief History of Mankind. Tbilisi, Sulakauri Publishing House.

- Kachakhidze, G., (1989).** lenins vadidebt bavshvebs, kartuli sabavshvo p'oeziis antologia, tbilisi. [Children Praise Lenin .// Anthology of Georgian Children's Poetry. Tbilisi].
- Kvividze, M. (1967).** lenini, tsisk'ari, N5, (int'ernet'-resursi). Lenin, Tsiskari, N5,(Internet resource) http://dspace.nplg.gov.ge/bitstream/1234/128763/1/Ciskari_1967_N5.pdf
- Leonidze, G., (1967).** leninis mavzoleumshi, tsisk'ari, 5 (int'ernet'-resursi), In the Lenin Mausoleum. Tsiskari, N5, (Internet resource) http://dspace.nplg.gov.ge/bitstream/1234/128763/1/Ciskari_1967_N5.pdf
- Mirtskhulava, A. (n.d.).** lenini. (int'ernet'-resursi) Lenin. (Internet resource) <https://verikolataria.ucoz.ru/forum/259-56-112>
- Nadiradze, K., (1980).** lenini, mnatobi. N4, (int'ernet'-resursi), Lenin. Mnatobi, N4, (Internet resource) http://dspace.nplg.gov.ge/bitstream/1234/22976/1/Mnatobi_1980_N04.pdf
- Noneshvili, I., (1982).** tkhz. or t'omad, t'omi II. tbilisi. [Literary Works in Two Volumes, Vol II. Tbilisi].
- Noneshvili, I., (1958).** leksebi, leksebi, tbilisi. Poems. Tbilisi.
- Кларк К., (2000).** k'lark' k'. Stalinskij mif o velikoj sem'e" // Socrealističeskij kanon / Отв. h. giunt'eri, e.dobrenk'o. sankt'-p'e't'eburgi. [Сталинский миф о великой семье" // Соцреалистический канон / Отв. ред. Х. Гюнтер, Е.Добренко. Санкт-Петербург].